

Jahiseaduse eelnõu 2011

Koostanud: Keskkonnaministerium, metsaosakond

Milleks uus jahiseadus?

Jahindustegevuse korraldamisest on seniajani kõrvale jäetud maaomanikud, kellel puudub põhiseadusest tulenev õigus oma vara käsutada ja seeläbi sõlmida kokkuleppeid oma maa jahinduslikuks kasutamiseks

Peamised probleemid

▲ Maaomanikel puudub õigus omandi käsutamiseks ning seetõttu võimalus sõlmida sisulisi kokkuleppeid nende maal jahindust korraldavate jahindusorganisatsioonidega.

▲ Sisuliselt tähtjatu jahipiirkonna kasutusõigus ja sisuliste kohustuste puudumine võimaldab jahindusorganisatsioonidel piiramatult suurendada jahiulukite arvukust jahipiirkonnas.

▲ Ligikaudu 100 000 maaomanikku kannavad jahindusega seotud kulud, tehes investeeringuid jahiulukite toidubaasi tagamiseks, infrastruktuuri (teede jms) parandamiseks jne. Puuduvad toimivad regulatsioonid metsa- ja põllumajandusele jahiulukite tekitatud ülemääraste kahjude hüvitamiseks.

▲ Jahindus on muutumas üha olulisemaks majandusharuks ning sellest saadav sotsiaalne (rekreatiivne) ja majanduslik kasu ei pruugi jõuda maaomanikeni, vaid läheb maaomandiga sidumata jahindusorganisatsioonidele.

▲ Piirkonniti on teravaks sotsiaalseks probleemiks asjaolu, et jahindusorganisatsioonid (MTÜd ja äriühingud) tõrjuvad jahindusest eemale kohaliku elanikkonna ning jahindus on muutumas suhteliselt kitsa kildkonna tegevusalaks.

▲ Omandiõiguste ebaproportsionaalne piiramine on põhjustanud kogu Eesti jahinduse orientatsiooni populaarsetele jahiulukitele (suurulukitele) ning ökosüsteemide majandamine ei ole kompleksne.

Peamised muudatused

Uue jahiseaduse alused - Jahiseaduse eelnõu on ettevalmistatud jahinduse arengukava aastateks 2008 – 2013 alusel.

Jahiõigus

Riik moodustab või muudab jahipiirkonna piire ka edaspidi (st üldjuhul jäävad alles praegused jahipiirkonnad), kuid jahirentniku otsustavad riigi asemel maaomanikud. Seda juhul kui 2/3 ulatuses jahipiirkonna pindalast on maaomanikud saavutatud ühise kokkuleppe senise jahipiirkonna kasutaja väljavahetamiseks. Maaomanikul on edaspidi õigus korraldada väikeulukite küttemist tema maaomandi suuruselt sõltumata.

Jahindusorganisatsioonidel tuleb edaspidi jahimaa kasutamise eest maksta maaomanikele, kui viimased seda nõuavad. Edaspidi on ka riigimaa valdajal (nt RMK) õigus küsida maa jahindusliku kasutamise eest jahirenti.

Jahipiirkonna kasutusõigus

Senine jahipiirkonna kasutusõiguse tasu asendatakse jahimehe aastamaksuga ja see tuleb tasuda igal jahimehel, kes soovib jahti pidada. Jahipiirkonna kasutusõiguse tasu ei pea jahindusorganisatsioonid enam riigile maksma.

Jahiulukite ohjamine

Jahiulukite küttemismahu määrab edaspidi jahipiirkonna kasutaja. Riikliku ülevaate saamiseks analüüsitakse jahimeeste edastatud vaatlusandmeid ja kütitud ulukitelt kogutud bioloogilist materjali ning kõrvutatakse teiste keskkonnaseire kaudsete indikaatoritega, mida koguvad seirespetsialistid selleks loodud seirealadelt. Jahipiirkonnad antakse ka edaspidi kasutusse jahipiirkonna kasutusõiguse looga, millega sätestatakse erinevad piirangud ja kohustused ulukiseire jms läbiviimiseks.

Riik kehtestab küttemismahud suurkiskjatele ja hallhülgele ning koostab igal aastal seirearuande kõikidele jahiulukitele koos soovituslike küttemismahtude ja -struktuuriga. Tuginedes seirearuandele ja selle alusel koostatud tegevuskavale võib riik liigikaitselistest eesmärkidest lähtuvalt kehtestada piiranguid või peatada jahipidamist

Jahiulukite tekitatud kahju hüvitamine

Jahiseaduse eesmärgiks on luua õiguslik raamistik, mis motiveeriks maaomanikku ja jahipiirkonna kasutajat sõlmima omavahelist kokkulepet maaomandi kasutamiseks jahinduslikul eesmärgil. Juhul, kui seda kokkulepet ei sõlmita, on maaomanikul õigus keelata jahipidamine oma maal või nõuda jahiulukite tekitatud kahjude hüvitamist jahiseaduses ettenähtud ulatuses ja tingimustel. Väikeulukite arvukuse piiramise õigus on maaomanikul.

Peamised väärarusaamad

Eelnõu ei taga kontrolli ulukivaru jätkusuutliku kasutamise üle

Väide - eelnõu ei taga kontrolli ulukivaru jätkusuutliku kasutamise üle. Peamiseks põhjenduseks tuuakse jahiseaduse eelnõu sätted, mille kohaselt määrab ulukite küttemahud, va. suurkiskjate osas, tulevikus jahipiirkonna kasutaja (jahipiirkonna kasutusõiguse saanud jahiselts) või maaomanik.

Vastus - eelnõu näeb ette jahilukite riikliku seire kohustuse, mis annab riigile andmeid ulukiasurkondade säilimise ja seisundi kohta. Juhul, kui seireandmed näitavad, et liigi soodne seisund on ohus on eelnõus ette nähtud riigile võimalus nii küttemahupiirangute kui ka vastava liigi kaitse ja ohjamise tegevuskava kehtestamiseks.

Maaomaniku õigus oma kinnisasjal väikeulukite jahti korraldada

Väide - tekib turvalisuse ja kontrollimatuse riski metsades. Tekitatakse olukord, kus ei ole võimalik kontrollida, kes kuskil maaomandil küttemise eesmärgil liigub, milliste relvadega ja milline on küttemise tulem.

Vastus - kuigi eelnõu kohaselt saab väikeulukijahti korraldada oma kinnisasjal maaomanik, ei saa jahti pidada ilma jahipidamisõigusest. Igal jahimehele peavad olema olemas jahipidamisõigust tõendavad dokumendid- jahitunnistus ja jahiluba.

Suuruluki laskekatse säilitamine on hädavajalik

Väide - suuruluki laskekatse säilitamine on hädavajalik, kuna laskekatse kohustuslikkuse nõude kaotamine võib kaasa tuua õnnetusjuhtumiste arvu suurenemise.

Vastus - Euroopa Liidus on ainult kaks riiki, kus on kehtestatud perioodiliste laskekatsete nõue. Laskeoskust kontrollitakse nii relvaloa andmisel kui jahitunnituse andmisel. Jahindusorganisatsioonid on ise huvitatud oma liikmete laskeoskuste kontrollist ning jahiseltsi siseselt tehakse seda paindlikumalt ja arvestada jahimeeste harjumusi, eripära ja soove. Ohutusnõuete järgimine jahipidamisel on ka edaspidi kohustuslik.

Välismaalase jahitunnistuse nõude kaotamine loob turvariski

Väide - kaotades välismaalase jahitunnistuse nõude, kaotatakse ka kontroll, kes, millisest riigist ja millal Eesti metsades jahirelvaga relvastatult viibib. See on turvarisk, mis võib kaasa tuua ohu Eesti riigi sisejulgeolekule.

Vastus - Eesti riigis on tagatud õiguslik kontroll relvade riiki toomise üle, küsimus ei kuulu jahiseaduse eelnõu reguleerimisalasse. Eelnõu kohaselt peab välisriigi kodanikul Eestis jahipidamiseks olemas olema välisriigis välja antud kehtiv jahipidamisõigust tõendav dokument, erisus kehtiva seadusega on vaid selles, et välisriigi kodanikule ei väljastata Eestis eraldi enam dubleerivalt Eesti jahitunnistust.

Kasutusõiguse loa väljaandmise tingimused

Väide - on tõsine probleem, kui jahipidamise õigust hakkavad määrama suurmaaomanikud, kuna väikemaaomanikel kaob igasugune kaasarääkimise õigus peale selle, et nad võivad oma maal jahipidamise keelata.

Vastus - nii kehtiva seaduse kui ka eelnõu kohaselt antakse jahimaa kasutusse jahipiirkonna kasutusõiguse loaga jahipiirkondade kaupa. Jahipiirkonnad moodustab ja kasutusõiguse loa annab Keskkonnaamet. Jahipiirkonna kasutusõiguse loa väljastamisel ei ole seni arvesatud maaomanike seisukohaga jahipiirkonna kasutaja osas, mis on toonud kaasa maaomanike poolt jahipidamise keelamise.

Eelnõuga antakse maaomanikule suurem kaasarääkimise õigus, olenemata maaomandi suurusest. Võrdne kaasarääkimisõigus on nii suur- kui väikemaaomanikel. Jahipidamisõigus on eelnõu kohaselt nii jahipiirkonna kasutajal kui ka maaomanikul oma kinnisasja piiresomandi suurusest tulenevalt eelnõu erisusi ette ei näe.

Jahiseaduse eelnõu on ettevalmistatud jahinduse arengukavaga aastateks 2008 – 2013 alusel. Eesti Jahimeeste Seltsi (EJS) esindajad osalesid nimetatud arengukava väljatöötamiseks moodustatud töörühma töös. EJS juhatuse kolm liiget on arvatud keskkonnaministri jahindusnõukogu koosseisu. maaomaniku jahiõiguse taastamise osas ei ole täielikku konsensust saavutatud, kuna selles osas on eriarvamusel Eesti Jahimeeste Selts.